

Hammaslääkäriliitto 80 vuotta — Hammaslääkärilehti 50 vuotta

Hammashoidon ja hammaslääketieteen kehitykselle oli 1800-luvun loppu kiihkeää aikaa. Suomessa käynnistyi ensimmäisenä Pohjoismaana hammaslääkäriskoulutus vuonna 1892. Samana vuonna perustettiin Suomen Hammaslääkäriseura edistämään hammaslääketieteen kehitystä maassamme. Seuraavana vuonna annettiin asetukset, jotka rajasi ammatin harjoittamisen jatkossa vain yliopistollisen tutkinnon suorittaneille hammaslääkäreille ja lääkäreille.

Hammaslääkäreitä oli tuolloin vain parikymmentä, mutta 1920-luvulle tultaessa heitä oli jo yli 200. Käsitöläisistä oli tullut akateemisia ammattilaisia, jotka perustivat työnsä moderniin tieteeseen. Vaatimukset ammattikunnan etujen ajamisesta järjestäytyneesti kasvoivat. Esimerkkeinä toimivat Ruotsissa 1908 perustettu Sveriges Tandläkarförbund ja 1910 perustettu Suomen Yleinen Lääkäriliitto.

Lähes päivälleen 80 vuotta sitten, joulukuun alussa 1924, kokoontui 22 hammaslääkärää Tieteellisten Seurojen talolla Helsingissä Suomen Hammaslääkäriliiton perustavaan kokoukseen.

Hankkeen puuhamiehinä olivat kollegat Eero Tammsalo ja Ossian Åkerman edellisen ryhtyessä myös ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Uuden yhdistyksen tarvetta arvioitaessa oli pidetty valmistavia kokouksia ja mielipiteitä oli selvitetty ainakin Turussa, Tampereella, Viipurissa ja Helsingissä. Tärkeätä oli tavoittaa kollegat kaikkialla Suomessa, sittemmin 12 piiriin ja niissä toimivien piiriasiamiesten kautta.

Perustamiskokouksessa hyväksyttiin yhdistyksen säännöt, joissa sen tarkoitukseksi määriteltiin ”liittää yhteen maamme hammaslääkärit heidän yhteiskunnallisten ja taloudellisten etujen parantamiseksi sekä arvokkaan hengen ja hyvän toveruuden ylläpitämiseksi hammaslääkäriskunnan keskuudessa”. Samat tavoitteet, aikaan sovellettuina, ovat edelleen voimassa. Liiton yhdeksi tärkeäksi tehtäväksi nähtiin alusta alkaen cettisistä ja kollegiaalisista asioista huolehtiminen. Niiden merkitys ei vuosien aikana ole ainakaan vähentynyt.

Tässä lehdessä julkaistaan katsaus Suomen Hammaslääkärilehden vaiheisiin. Yhdistyksen oma lehti pystyttiin taloudellisista syistä perustamaan vasta sotien jälkeen. Katsottiin, että yhteydenpito Liiton johdon ja jäsenten välillä

oli ollut ilman lehteä puutteellista ja hidasta. Lehti osoitti jo pian merkityksensä hammaslääkäriskunnalle. Tärkeä virstanpylväs lehden elämässä ohitettiin kymmenen vuotta sitten, kun Suomen Hammaslääkäriseura siirsi aiemmin omaan tieteelliseen julkaisuunsa käyttämänsä resurssit Hammaslääkärilehden yhteyteen.

Hammaslääkäriliitto on hammaslääkärkien ammattijärjestö, ja nautti ammattijärjestöille maassamme annettusta yhteiskunnallisesta asemasta ja oikeuksista, hyvässä ja pahassa. Hammaslääkäriliiton on osattava koota hammaslääkäriskunnan mielipiteet ja toimia rohkeasti niiden välittäjänä. Äänitorvena ja asiantuntijana toimiminen on tärkeää, mutta se ei yksin riitä. Liiton on osattava tukea ja auttaa jäseniään hyvinkin monenlaisilla tavoilla heidän etujaan ajaen.

Edunvalvonnan käsite voidaan ymmärtää myös väärin siten, että se lähtökohtaisesti suuntautuisi jotain toista ryhmää vastaan. Näin ei asia suinkaan ole. Yksi ryhmä, jonka etuja vastaan Hammaslääkäriliitto ei milloinkaan voisi toimia, ovat potilaat. Samoin kuin yksittäisen hammaslääkärin roolina on toimia potilaansa parhaaksi, on Liiton tehtävänä katsoa potilaiden ja väestön etua kokonaisuutena. Hammaslääkäriliiton luottamuselimet ovat vuosien varrella linjanneet Liiton kurssia terveyspoliittisissa asioissa. Näin tapahtuu jälleen nyt joulukuun alussa pidettävässä Hammaslääkäriliiton valtuuston kokouksessa.

On selvää, että hammaslääkärkien asiat ovat tänä päivänä aivan toisella tavalla kytköksissä yhteiskunnallisiin asioihin kuin 80 vuotta sitten. Hoitotakuun käynnistyminen ensi maaliskuussa tulee asettamaan monet Liiton toiminnalle keskeiset seikat puntariin. Miten suomalaisille saadaan turvatuksi hyvä suun terveydenhuolto? Miten pystytään varmistamaan hammaslääkärkien omat toimintaedellytykset ja edut? Ammattikunnan yksituumaisuutta tullaan jälleen tarvitsemaan.

Onnea Hammaslääkäriliitolle — onnea hammaslääkäriskunnalle!

MATTI PÖYRY